KOVÁK

TÝDENÍK ODBOROVÉHO SVAZU KOVO

● ČÍSLO (1042)
● ROČNÍK XXXVIII
● CENA 3 Kčs
● 15. LEDNA 1993

2

Při rozhledu z balkónu kolonádního zámku v průběhu posledního jednání tripartitní delegace pracovního ministra České státy Václav Klaus ostatní, že hned první týden samostatného České přímo prováděk praktické politiky v podobě tripartitního jednání o cenové sféře vzniklém po zamítnutí návrhu z přelomu kontroly.

Dnes v čísle:

OS KOVO K ZÁKONŮM (STR. 3)
AKTUÁLNĚ O KOLEKTIVNÍM VYJEDNÁVÁNÍ (STR. 3)
NOVÉ SPRÁVNÍ POPLATKY (STR. 4)
CO JE TO AKCIE? (STR. 4)

OTEVŘENÝM DOPISEM K TRIPARTITĚ

Již prvních uplynulých pět pracovních dnů zcela jasně signalizuje, že rok 1993 nebude rokem, kdy by většina národa zajímaly problémy „vyšších politických sfér". Naopak, lze předpokládat, že pozornost se stále více bude soustřeďovat na konkrétní dopady pokračující ekonomické reformy, které budou stále více zatěžovat rodinné rozpočty.

První letošní týden si mnozí zapamatují jako to období roku, ve kterém odborový protest proti nadměrnému zvyšování cen, přinesl na jeho závěr minoritní zasedání Rady hospodářské a sociální dohody České republiky, které se touto problematikou zabývalo.

4. ledna, pondělí. Skončila období vánočního rozjímání a silvestrovského bujení se starými rodiči. Drtivá část obyvatel je nucena po dlouhé volné dovolené, alespoň základní potraviny — chléb, rohlíky, mléko... Všeobecná informovanost ze strany bývalého federálního ministra financí J. Klaka o předpokládaném zdražení cen po 1. 1. 1993 o 6 až 7 %, béře při nakupování z nevyčerpaní domácnosti na svě. Rohlík na kovovi, chléb až dosel. Indexy cen potravin nabývají hodnot 108, 110, 116, 117. Začíná revize domácího rozpočtu, aby byl na konci měsíce vůbec vyrovnaný a všechny zájmy, inkasa a další životně důležité poplatky byly uhrazeny.

5. ledna, úterý. Ceny potravin se nezastavují. Mezi lidmi se začíná hovořit a diskutovat o tom, jaký podíl na výši cen má zájem obchodníka zmnožit vůči dosavadně problematické rozsáhlou zákonickým zavedená daně z přidané hodnoty k rychlému zhodnocení, a jaká část přidané skutečně rozumnou vyplývající z nedostatečného výhledu k této nové dani.

6. ledna, středa: Předseda Odborového svazu KOVO J. Uhlíř zveřejnil za vedení odborového svazu otevřený dopis vládě České republiky a Koordinační radě podnikatelských svazů a sdružení České republiky, ve kterém uvádí: **„Prvé dny uplatňování nového daňového systému, zejména daně z přidané hodnoty, vedou k tomu, že předpoklady nárůstu cen v průměru o 6 až 7 %, proklamované vládními představiteli, jsou mylné. V cenovém vývoji od 1. 1. 1993 se kromě zvýšení cen zaskočila dávrého systému projevuje jednoznačně i cenová nákaza, což ve své podstatě znamená rostoucí inflační výtěžky bez jakékoliv zapříčinění ze strany zaměstnanců a odborů. Pokud výrobní a prodejní nepodniky své dílčí zájmy dávají společnosti, vláda nemůže dělané v oblasti hospodářské soutěže proti nadcenové vazbě kartelových dohod a nenastaví cenovou nákazu účinnými opatřeními, bude nucen Odborový svaz KOVO vyslovovat fakt na udržení minimální reálných mezd, bez ohledu na ekonomickou situaci zaměstnavatelů, a to i za cenu sociálních konfliktů. Vůči veřejnosti konstatujeme, že k těmto případným krokům nepřistoupíme z vůnčí vůle, ale z důvodů nesvědomitého chování výrobců a prodejců, zejména základních životních potřeb, a nedostatečně účinné funkce státní moci.**

7. ledna, čtvrtek. Na tiskovce OOS již předseda a premiér vlády V. Klaus na dotaz novinářů, jaký má názor na otevřený dopis OS KOVO, který byl ten den uveřejněn v několika denících, odpověděl: **„Dnešní ovšem jsem ještě nečetl, takže s obsahem dopisu jsem se neseznámil. Odborový svaz KOVO je zákon jako i po chvilce hledání vhodného slovo ostřejší, jeho postup mne prostě nepřekvapuje."** K cenovému boje způsobenému zavedením daně z přidané hodnoty uvedl, že se cenou záležitostí bude vláda zabývat až na svém pravidelném zasedání. O možném tématu v rámci tripartity se nezmínil.

8. ledna, pátek. V tisku se objevují podpůrná stanoviska k otevřenému dopisu OS KOVO. Předseda Československé komory odborových svazů **V. Petras** projevil zatoužilos o zastavení růstu cen potravinářského zboží, nepřijatelném organizacím a technickým nesvědomitě zavedené daně z přidané hodnoty. **Doporučení sídlech šetřilých obchodníků, aby nekupovali potraviny, nazval jako přinejmenším za nestandard.** Ve chápání se domněnkám, že minulý den jednal o situaci s R. Hardinem, zástupcem podnikatelů v Radě hospodářské a sociální dohody České republiky a že se dohodli na mimořádném svolání tripartity. **Odborové sdružení železničářů** se svým otevřeným dopisem České vlídě postavilo za iniciativu Odborového svazu KOVO. Stanovisko s postupem svazu KOVO připojil i prezident České a Slovenské konfederace odborových svazů **R. Falbr.** Zpravodajský servis ČTK fanem rozeslal redakční zprávu, že se mimořádně koná zasedání Rady hospodářské a sociální dohody České republiky za ministerstva financí, a že předpokládaná tisková konference se uskuteční ve 21 hodin.

Zatímco Český premiér předsedá v Sázavském, operativní ministerská ona jeho kabineta **Dlouhý, Dyba, Lom, Lux, Pithr, Vodička,** tripartitní jednací místnost, když ručičky na hodinkách skončil půl jedenáctá. **„Vítám vás na tiskové konferenci, po mimořádném zasedání Rady hospodářské a sociální dohody, které se konalo z iniciativy sociálních partnerů, odborů...,"** řekl na úvod tiskové konferenci tripartity. Mnozí účastníci tripartitního jednání, kteří nezdůvodňují na otázky novinářů, vedou v tuto chvíli další diskuse na horké téma cen, kterých se zúčastňují vůdčí zástupci odborářské strany, včetně předsedy OS KOVO J. Uhlíře, který byl pochopitelně přímým účastníkem celého jednání.

„Dohodli jsme se na tom, že od příštího týdne začneme pracovat odborové skupiny, které budou hodnotit a vyhodnocovat cenový vývoj a jeho dopady na jednotlivé skupiny obyvatel," sdělil před tiskovou tripartity, místopředseda vlády J. Kočárník, a pokračoval: **„Odborářská strana požaduje, aby nadměrný cenový růst byl kompenzován. Dále jsme se dohodli, že na našem dalším mimořádném 6. místě budou vyhodnocovány výsledky vývoje v průběhu měsíce ledna a budou projednána případná opatření, přičemž výsledky analýzy budou zveřejněny na veřejnosti."**

V. Petras k jednání uvedl, že **„jednání je výsledkem kompromisu. Výsledný kompromis je přijatelný. Je třeba jednat okamžitě od začátku příštího týdne a průběžně veřejnost informovat, aby nevznikl dojem, že se celá záležitost odehrává do zuta. Pracovní skupiny se budou rovněž zabývat případnými kompenzacemi. Zatím názory na kompenzace nejsou v přímých tří akcí jednotné."** Zbývá hodina do příjezdu a budova ministerstva financí se konečně začíná zklidňovat.

Události pěti dnů jsou signálem toho, že tak jako vláda v oblasti výkonné, parlament zákonodárné, mají odbory svou nezastupitelnost v oblasti sociální. Je pochopitelné, že i když jsou odborové svazy sdruženy v Československé konfederaci odborových svazů, zejména díl ke zvyšování prestiže a postavení odborů jako celku případně na svazy největší, zejména pak na svaz KOVO. (jen)

Slovo předsedy

Úvodem se musím omluvit a požádat o úpravu. V minulém čísle KOVÁKA byl publikován můj dopis, provázející žádost základním organizacím o zvolení delegátů na mimořádný sjezd. V závěru tohoto dopisu vyjadřuji přání, aby delegáti ustavili „silné a jednotné svazy" — tím myslím odborové svazy v republikách. Chybou při přepisu se místo slova „jednotný" objevilo v dopisu slovo „jednotlivý", což je samozřejmě výraz v kontextu dopisu zcela nelogický.

S přípravou sjezdu, nebo lépe řečeno sjezdů v množném čísle, souvisí i tato následující úvaha. Dosavadní pozvánky sjezdy republikových odborových svazů, konaných v rámci mimořádného sjezdu, na jistě důležitější, než společný rozhodovací sjezd OS KOVO v ČSFR. Především na jejich výsledku totiž záleží, jak budou kovácké svazy v obou republikách schopny hájit zájmy zaměstnanců. Na pořadu je otázka, kdo by měl tvořit orgány a organizační jednotky budoucích republikových svazů. Že by základním stavebním kamenem měly zůstat základní organizace je snad nade vši pochyby. Měla by zanikat úloha mandátových obvodů a sdružení mandátových obvodů. Proto se myslím, že i nejvyšší orgány svazů mezi sjezdy (ať je budeme nazývat jakkoliv) by měly být i nadále tvořeny především representanty mandátových obvodů (jako dosavadní federální a výkonné rady) a představiteli sdružení mandátových obvodů (jako dosavadní předsednictvo). Z důvodů praktických i principiálních (sjezdy by měly potvrdit kvalitu fungování ústupolitických republikových svazů) nepovažuji za nutné ani rozumné před mimořádným sjezdem znovu volit představitele mandátových obvodů a sdružení mandátových obvodů nebo měnit strukturu těchto regionálních zakupení. Zkrátka — členové federální rady i jejího předsednictva, representující příslušné MO a SMO by měli být potvrzeni do příslušných nových orgánů republikových svazů. Vždyť ve federální radě chceme čistě prakticky plynule dle situace v mandátových obvodech a od [illegible] sjezdu došlo překlad k ení 33% výměně.

Jiný problém je ve vrcholovém vedení svazu, tj. na místech předsedů a místopředsedů. Zde je [illegible] mandátní struktura i obnovení [illegible] dáze jedním federálním svazu o třemi výkonnými radami. [illegible] ještě na sjezdu dosud nemá. [illegible] je samozřejmě poněkud odlišná situace ve Slovenské republice. V České republice, Slovenská [illegible] komisní rada i její vrcholové představitelé vlastně představují mo[illegible] jednotu svazu s celorepublikovou působností a je jen na posouzení členské základny, zda chce [illegible] rozhodnutí měnit.

V oblasti federálního OS KO[illegible] sjezdem funkce federálního předsedy zanikl, pokud by sjezd [illegible] rozhodl (asi velmi nepravděpodobně) o přetrvání společného OS [illegible] ČR i SR. V každém případě ho[illegible] ko dni sjezdu funkce předsedy [illegible] KOVO uvolněna. Totéž považuji nutné u funkcí předsedů, místopředsedů a výkonných tajemníků České a Moravskoslezské ra[illegible] Vždyť kovácké odbory v České [illegible] publice v každém případě po zb[illegible] ilé ustavení federálních orgá[illegible] nemohou zůstat bez změny. A [illegible] jak v případě jednotného [illegible] KOVO v ČR, což považuji za je[illegible] né pro členskou základnu p[illegible] společné řešení, tak i v případě ri[illegible] hití jednoty OS KOVO v České [illegible] publice (pak bude dle mého sá[illegible] ru nejlepší, když nás — a to kl[illegible] kem — vyšlou členská základ[illegible] kompletní).

Pokud vše půjde dobře, čeká[illegible] dy delegáty sjezdu i rozhodov[illegible] o nové struktuře výkonného vé[illegible] ní. I na Slovensku v jednom výko[illegible] nou radou může být problém ře[illegible] tečné změny struktury výkonné[illegible] vedení ukončení. To ukáže mův stanov. A čeká vše problém sa[illegible] ení této struktury, tj. výběr a a[illegible] vrh kandidátů na vrcholové fun[illegible] se a jejich volba. Tento úkt je z[illegible] ustrně důležitý a bude rozhod[illegible] nat ve velké míře o funkčním hodnocení organizace kováků. Ry[illegible] od hlavy nejen smrdí, ale ti[illegible] ryba podle své hlavy také plav[illegible]

Jan Uhl[illegible]

NOČNÍ PRAHOU O TRIPARTITNÍM JEDNÁNÍ

Po ukončení tripartitního jednání na ministerstvu financí o „cenovém boku" způsobeném zavedením daně z přidané hodnoty, vyzdvihl nutnost odvahu modrým favoritem. Řídítem je předseda Odborového svazu KOVO J. Uhlíř, dalším spolusedícím je J. Rysula, předseda Odborového sdružení železničářů. Je snad symbolické, že řídit je předsedou svazu, který se první ozval proti nesmírně vysokým cenám, spolusedící je zástupcem svazu, který se jako druhý veřejně k této záležitosti vyjádřil a svaz KOVO podpořil. Se zařazením druhého rychlostního stupně, zatím poloprázdnou, pokračovalo na tripartitní téma a trvá po celou jízdu lidupřádnou noční Prahou.

J. Uhlíř: Toto jednání slouží především k tomu, aby se naše možnost, jak zamýšlenému kompenzovat v cenové oblasti nedostatečná řídící schopnosti v této sféře a zároveň zlodějsku některých podnikatelů. Názory a odpovědi za Českové konferenci zaznamenají dříve věrně atmosféra a ostrost diskuse tripartitního jednání.

Uskutečnila by se dvoční mimořádná tripartita, kdyby svaz KOVO a následně svaz odborářů železničářů, uzavřely otevřený dopis vládě?

J. Uhlíř: Nevím. Je dobře, že se k nám železničáři vůbec připojili.

Je přínosem pro konstruktivnost jednání Rady hospodářské a sociální dohody, že křídlem vládní strany je místopředseda I. Kočárník?

J. Uhlíř: I. Kočárník je jistě komunikativnější než V. Klaus, je však otázka, nakolik jeho vyjádření napodobují revokacím jiných osob, konkrétně premiéra Klause. Výsledky zdárného jednání kolem obsahu generální dohody nasvědčují tomu, že k tomu dochází.

Jak probíhala příprava ze strany odborů na toto tripartitní jednání?

J. Rysula: Základní materiály a podklady nám připravili odborní aparát Československé komory odborových svazů, a tyto materiály byly lepší než vládní. Dále se však individuálně připravovali jednotlivé zástupci svazů, kteří jsou členy tripartity. I přes operativní volání mimořádného jednání, jsme měli argumenty nejen na politickou úroveň, ale i exaktní přípravu. Nelze přesně říci, zda to jsme měli lepší informace z strany vládní a zaměstnavatelů bylo způsobeno tím, že to nezaujímá, nebo že neměly dostatečný časový prostor, nebo se jedná o součást taktiky.

J. Uhlíř: Kvalitní příprava byděna i strukturou našeho svazu speciální činností metodického pracoviště, které na žádost České a moravské komory dnes velmi operativně zjišťuje stav cen základních životních potřeb ve svých regionech.

J. Rysula: Analýza byla udělána formou spotřebního koše, to znamená nejen svýšení cen, ale i bylo základních životních potřeb. Telesní kuchyň dnes nakupuje, co chleba se člověk nachejde. U sesmí nejzákladnějších potravin se cenový nárůst pohybuje okolo až 30 %.

Jaká je role zástupců zaměstnavatelů a podnikatelů na tripartitních jednáních?

J. Uhlíř: Na zástupcích podnikatelů se projevuje rozdílnost jednotlivých subjektů, které zastupují. Na jedné straně je moderní fungující bývalá automobilová průmysly, oproti tomu zase Svaz průmyslu je na opačném pólu. Za

Pokračování na str.

Zeptali jsme se:

RICHARDA FALBRA, PREZIDENTA ČESKÉ A SLOVENSKÉ KONFEDERACE ODBOROVÝCH SVAZŮ

Dnes 31. 12. 1992 zanikla ČSFR a od 1. 1. 1993 jsou realizovány dvě částka tohoto roku?

zaměstnané republiky. Zároveň finanční ČSKOS nechovina, když např. federální tripartita ukončila svou činnost?

O tom, zda ČSKOS bude existovat dál, rozhodne generální rada na svém mandátu 2. 2. 1993. Domnívám se, že by existovat měla dál, aby sloužila jako platforma pro výměnu zkušeností, koordinaci postupů a spolupráce. Kromě toho je třeba odbornost. Ve členství mezinárodních organizací je ČSKOS, chceme-li zejména stupnicí obou národních center, nevidí bychom se chovat nerozumně.

Jaká finanční ČSKOS ve vztahu k ČMKOS a KOZ dostaneje od zá-

Dílčí centrály v republikách jednoty samostatně téměř dva roky. ČSKOS poskytovala oběma národním centrálám cenné služby, je zřejmé, že je nutno zvážit náplň činnosti ČSKOS. Od počátku tohoto roku pracujeme na návrhu toho, co by ČSKOS mohla pro národní centrály dělat. Pokud nebudou mít zájem národní centrály, nai odborové svazy o to, co ČSKOS nabízí, pak je zatím, aby to jasně řekly.

Jaký postoj zaujme ČSKOS, vyvstanou-li jaké pravomoci budou ČSKOS přiznány v případě, že nevyhlídnou dohody mezi oběma republikami nebudou dodržovány a toto by mohla negativně ovlivnit sociální oblast?

Jedním z důvodů, proč chceme udržet ČSKOS, je obava z možných negativních důsledků, případného nedodržování 25 mezistátních smluv, které byly uzavřeny mezi Českou a Slovenskou republikou. Rád bych věřil tomu, že dohody dodržovány budou. Jestliže by z jejich neplnění vznikla krize, mohla by ČSKOS dopěkat pomáhat při jejím řešení. (jen)

Týden ve výkonných radách

Čechy

Hned po Novém roce jsme do toho padli naplno. Kolega Štěch vede kolektivní vyjednávání se svazy zaměstnavatelů, snažíme se odstranit překážky, které vznikají na straně jednotlivých zaměstnavatelů, např. v letецkém průmyslu a hutnictví (ach ten nedostatek reprezentativnosti zaměstnavatelských svazů!). Intenzivní práci zahájila komise pro rekonstrukci stanov, kde pracujeme na úrovni federální — dohodli jsme se na závěru, že kovářské stanovy hodnotících svazů v České republice a ve Slovenské republice by měly být v maximální možné míře stejné. Chci poděkovat především kolegovi Škramachovi a dále vedoucím sekcí (kolegové Murovjev a Lemprecht), kteří předložili písemné podklady. Jen nad konkrétními návrhy se dá tetit diskutovat. Na komisi jsme si rozdělili jednotlivé problémové okruhy stanov k písemnému zpracování, v úterý 12. ledna a dále 14. ledna pokračujeme v práci. Je nutné, aby návrh (třeba alternativní) nových stanov byl hotov a v orgánu projednáván tak, aby alespoň měsíc před sjezdem byl ještě čas k připomínkám.

Středa byla výbornou ukázkou týmové práce. Milan Štěch přišel s nápadem rychle reagovat na cenový skok, svůj přidal Vojtek Rajdl, projednali a vydali jsme s kolegy z Moravy prohlášení, s nímž bylo okamžitě seznámeno předsednictvo Československé komory odborových svazů. Toto prohlášení bylo předáno tisku, přijali předseda ČMKOS Petras a v pátek hodila večer sousedně RHSD ČR, kde i strana vlády byla v kompletní ministerské sestavě (to se ještě nestalo!). Je jasné, že bez iniciativy OS KOVO by tak rychle zaměstnavatelé ani vláda nereagovali — ve čtvrtek se k nám přidali ještě finančníci. A ještě jedna poznámka: na jednání může strana odborů dokonalejší podklady než vláda i zaměstnavatelé. A opět z velké části zásluhou OS KOVO. Ekonomičtí experti ČMKOS zpracovali ještě podklady o vývoji cen z údajů, získaných zásluhou našich metodických pracovišť. S trochou nadsázky se dá říci, že bez silného OS KOVO by byla vlasovazová centrála na konci, bez silné vlasovazové centrály bychom byli na konci my. Nebo lépe řečeno: OS KOVO potřebuje ČMKOS, ČMKOS potřebuje OS KOVO.

Je jasné, že tripartita nemohla ihned dospět ke konkrétnímu řešení, které by zaměstnancům pomohlo okamžitě. Úspěchem však je, že se řešení hledá. Hned v pondělí večer v pět sedmé zahájí pracovat odborná tripartitní komise, v komisi vyrobní sféry jsou vedle expertů centrály také poměrně reprezentanti odborů — Textil, odévy, kůže a KOVO. Jsme vybaveni velmi dobrým analytickým materiálem, a podrobnostech nelze veřejně mluvit. Vzhledem k týdenní periodice KOVÁKA se o výsledcích (bude-li) dovíte dřív z denního tisku. Proto raději to, co se v normálních mezerétních neuvidí a v čem jsou i tiskové konference jalové — atmosféra a pravda pětičlenného jednání RHSD. Vláda přistoupila s vědomím přiblížit a s cílem odhopnout to celé na zaměstnavatele — tl samozřejmě naopak. Obě strany přitom hrály o čas a chtěly to zavést do zmatku — shrnut údaje, analyzovat atd. a znovu se sejít za měsíc. Toho se ale lidé nenajedí, proto jsme museli přitvrdit. Z expertních komisí musí okamžitě na veřejnost jít výsledky. Pokud se tak nestane, zamítáme se, my odbory, na zaměstnavatele a chytíme je (to ale musí lidé v podnicích) pod krkem za nadsvěm jednání. Vina za event. průtvihy by si měla rozdělit vláda se zaměstnavateli — ona ta vina je opravdu půl na půl.

Přístup podnikatelů:

Zástupci drobných živnostníků jsou na tom podobně jako my — ty bychom měli šetřit, kromě jasných vítězů. Obvyklým nekonstruktivním a oblíbeným přístupem se vyznamenal představitel svazu průmyslu Office. Hned si udělá prezident Svazu průmyslu ing. Papovič ve svém aparátu pořádek, nebo se budeme muset přestat obtěžovat na jeho stránce a rozmazat nožem.

Přístup ministrů:

Místopředseda vlády, ministr financí Koženík si dobře uvědomuje průtrž, snažil se ho alespoň hodit na podnikatele, ale uvědomuje si i podíl vlády. Myslím, že bude ochotna konstruktivně jednat.

Ministr práce a sociálních věcí Vodička — podobně jako Koženík, využívá jako řešení těch úprav, které již mají připravovány ze zákonných důvodů (valorizace důchodů a životního minima), na to neskočíme, předpoklad konstruktivního přístupu je, pokud nedostane od „šéfa" opačné pokyny.

Ministr průmyslu a obchodu Dlouhý — jediný mluvil již o konkrétních krocích, jako je aktivizace České obchodní inspekce a určitá úprava rozlišení v odpočtu daně z obratu.

Ministr zemědělství Lux — dost výrazně naštěl ve prospěch odborů, když Dyba to hnal na ostří.

Ministr hospodářství Dyba — dle jeho názoru se nic neděje, všechno v pořádku, jako obvykle je „mimo misu".

Ministr zdravotnictví Lom. — má asi dost starostí se svým resortem v rozkladu, tedy se vůbec neprojevil.

Ministr školství Pitha — jako od přírody slušný člověk jen tlumil vášně, jinak nic — tohle není přímo jeho problém.

Poněkud škodolibě mě pobavila stížnost, kterou měl ing. Koženík na televizi — neposlouží vládu s osvětou kolem dani na chrupavka a manipuluje výroky tím, že je střihá — např. z vysvětlení záměrku Kloka pustili jen větu o tom, aby lidé nekupovali, a tím celý jeho příspěvek zkreslili.

Postup televize opravdu někdy zavání úmyslnými provokacemi, ani ty lidé měli vědět, ale vůči odborům to televize jít praktikuje dlouho. S chutí jsem připomněl ministru Dybovi relaci „Co týden dal", kdy pěkně on s televizními pracovníky spolupracoval, abych se nedostal ke slovu.

Aktivita odborů má ještě jeden výsledek — v pátek odpoledne jednáme hovořit o doplňkových důchodových systémech jako náhradě za pracovní kategorie.

Závěrem ještě jedna cenná informace pro ZO. Řada hospodářských vedoucích předvádí dále své bolševicko-hašteřivé myšlení z minulosti a ptají se, jaké pokyny dává vláda kolem mzdové regulace. Jediná odpověď — žádná mzdová regulace neexistuje! Upozorňte je na čl. 3 Ústavy ČR, která zaručuje listinu základních práv a svobod, to pak říká v čl. 11, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona. Žádný zákon o mzdové regulaci neexistuje, jen v zákoně o státním rozpočtu je zmocnění pro vládu v případě o více než 5 % rychlejšího růstu mezd než je růst životních nákladů mít možnost zvýšit platbu zaměstnavatelů ve pojistné o 1,5 %, tj. z 38 % na 37,5 % objemu mezd — proti 90 % porušiteli v loňském roce to není žádná podnik ohrožující sankce. A toto zvýšení stejně zatíží mzdy, myslím, že asi nebude (podle toho jak rychle rostou nyní životní náklady). A ještě druhá věc. Mzda se už letos nedělí na mzdy nákladové a mzdy ze zisku. Mzda je prostě náklad. (Pozor, to nepletí např. o cestovních náhradách ve výši nad zákon.) Žádný zákon nám nezakazuje zaměstnavateli hradit mzdu nebo její část ze zisku, ale dělal by to jen idiot. Proto v podnicích, kde ještě v loňském roce hradili část mzdy ze zisku, je letos další zdroj pro nárůst mzdy bez výtěhu ekonomického setření — mzdy ze zisku byly totiž pro podnik víc než 2 x dražší, než letos mzdy nákladové — za jednu loňskou korunu ze zisku vám klidně letos může podnik dát korunu dvě, a ještě na tom firma ušetří.

Jan Uhlíř

Morava a Slezsko

Rozhodně nejvýznamnější událostí týdne bylo podepsání vyšší kolektivní smlouvy mezi Odborovým svazem KOVO a Společenstvím průmyslových podniků Moravy a Slezska. Za OS KOVO ji podepsal jeho místopředseda Vladimír Komárek a za tři sto padesát firem prezident společenství František Hamerník. Podle vyjádření generálního ředitele Svazu průmyslu ČR Břetislava Oklešťka, který byl slavnostního podpisu v Brně 7. ledna přítomen, vymezila kolektivní smlouva základní atributy sociální politiky, které chrání managementy a zabraňuje disloyálním pokušením o stávkám.

Akce se těšila velké pozornosti ze strany hromadných sdělovacích prostředků a v tisku, rozhlasu i televizi byla ohlasem zdařilou. Ve mzdové části se stanovuje minimální nepodkročitelná úroveň mzdových tarifů, 1. tarifní stupeň činí 2500 Kčs. Nejpozději od 1. 7. 1993 by už všechny strojírenské a hutní podniky ve společenství měly mít čtyřicetihodinovou týdenní pracovní dobu. Týden dovolené navíc se bere jako samozřejmost, ale samozřejmost to není. Bod, kterým se Pell hned všechny pobavil, hovoří o objemu 2,5 % vyplácených mzdových prostředků.

A co tomu říká místopředseda OS KOVO a předseda MSR Vladimír Komárek?

„U této záležitosti bych rád upozornil na zpětný statistický úhel, ve které mimo jiné firmy hodnotí svůj ekonomiku. V řadě procentuálních případech jako dobrou, ve 45 % jako průměrnou a ze Spešnou 11 označila 22 % prosperitních. Zde se nabízí otázka pro všechny — jak je na tom naše firma? Ať už výsledek dopadne jakkoli a firmy nepatří do zástupců ze společenství, nejsou společenství průmyslových podniků Moravy a Slezska, pak by o vstup rozhodně měly usilovat. Tak na to, aby managementy ve společenství byly a tudíž vyšší kolektivní smlouva byla i pro ně závazná, by měly vyslat základní odborové organizace."

O den později na Čeladné — Potůdňkách se sešli předsedové základních organizací severní Moravy a Slezska, aby se navzájem informovali o kolektivním vyjednávání, eventuálně o výsledcích kolektivních smlouvách.

V úterý si ministr průmyslu a obchodu ČR Vladimír Dlouhý s Vladimírem Komárkem vyměnili názory na restrukturalizaci hutí a strojírenství, což se objeví na programu jednání vlády v březnu. Programy odborníků jsou nepřehledné, a proto se přehodnocuje postup moravsko-slezských lovišť v této oblasti. Zatím je marně volání po úlevě státu. Nezaměstnanost, která se na letošní rok pro Ostravsko odhaduje, je nejméně 15 %, se nedá řešit bez přípravy. Ještě více napoví jednání s ministrem práce a sociálních věcí Jindřichem Vodičkou.

K tomu si uveďme, že v loňském roce bylo na podpory DIT bez práce vyzvedněno pouze jedno procento hrubého národního důchodu, jak uvádí studie Institutu IW. Nejvíce toho ve vyhodné části Německa bylo v němém roce na podpory v nezaměstnanosti vyzvednuto zhruba 20 % hospodářského výkonu bývalé NDR. Míra nezaměstnanosti je vyšší právě na území Moravy, v Čechách je zatím zanedbatelná.

Předsednictvo MSR hned první pracovní den letošního roku rozhodlo, že místopředseda MSR bude mít na starosti kromě svých obvyklých povinností ještě investiční fondy a jejich vstupy do firem. S dotazy k této oblasti se obracejte na Lubomíra Střecula (pracoviště Olomouc). Od odborářů očekává předsednictvo připomínky a návrhy nových stanov a rovněž by se základní organizace měly vyjádřit k hodnocení uspořádání OS KOVO.

Na závěr tlumočím poděkování za všechna novoroční blahopřání, která na adresu Moravskoslezské rady přišla. -ajd-

Slovensko

Predsedníctvo je mojou poslednou mocou Slovenskej rady OZ KOVO popriať našim kovákom v Českej republike i všetkým čitateľom KOVÁKA veľa zdravia a úspechov po celý rok 1993!

Predseda SR OZ KOVO Jozef Krampelec sa 6. 1. 1993 zúčastnil v rámci reprezentácie Konfederácie odborových zväzov SR, vedenej jej predsedom Alojzom Englišom, na prijatí u predsedu vlády Slovenskej republiky Vladimíra Mečiara. Spolu s odborármi boli prítomní aj predstavitelia zamestnávateľov na čele s prezidentom Asociácie zamestnávateľských zväzov a zväzov SR Michalom Lachom.

Toho dňa sa zúčastnili predseda Jozef Krampelec, podpredseda Eugen Škultéty a tajomník Anton Mifka na pracovnom obede s predstaviteľmi Zväzu strojárstva — prezidentom Ing. Cagánom, viceprezidentom Ing. Borovským a tajomníkom Ing. Nemcsicsom. Hovorilo sa aj o príprave kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa, k tomu sa začiatkom februára uskutoční ďalšie pracovné stretnutie, ale partnerom bude už Zväz priemyslu. Zúčastnia sa aj zástupcovia ďalších odborových zväzov a podľa možnosti aj poslanci Národnej rady Slovenskej republiky z radov odborárov a poslanci, ktorí pracovali na veľkých priemyselných podnikoch.

8. 1. 1993 rokovali tiež traja vedúci predstavitelia SR OZ KOVO s ministrom hospodárstva Slovenskej republiky Ing. Čerňákom za účasti štátneho tajomníka ministerstva Ing. Kubačku. Predmetom rokovania boli predovšetkým problémy platobnej neschopnosti podnikov a dotenajší priebeh privatizácie.

7. 1. 1993 navštívil SR OZ KOVO nový predseda ZO OZ KOVO v Volkswagene — Bratislavské automobilové závody kolega Sedláček spolu s predstaviteľmi firmy Ing. Utrikom a personálnym šéfom p. Michalikom. Informovali vedenie SR OZ KOVO o zmene vo vedení ZO OZ KOVO a o perspektívach podniku. Produkcia automobilov Volkswagen Passat dosiahne v roku 1996 cca 30 tisíc jednotiek ročne. Produkcia agregátov — z toho najmä prevodoviek — dosiahne v roku 1996 denne produkciu 600 kusov.

Čo je pre nás potešiteľné, je skutočnosť, že budú kooperovať s 35 podnikmi v Slovenskej republike, 50 % účastníkovej základne Passatov bude na Slovenskej republike.

Volkswagen — BAZ pracuje v tvrdých konkurenčných podmienkach, vytvorených svojimi sesterskými závodmi v Nemecku a v celej Európe. V kvalite sa im už vyrovná.

ZO OZ KOVO má dobré podmienky pre spolupráca s hospodárskym vedením. Každý týždeň sa na personálnom odbore prerokúvajú otázky zamestnancov. Rovnocenným partnerom personalistov je priamy zástupca odborovej organizácie. Raz do mesiaca sa schádza výbor ZO OZ KOVO s vedením firmy k prerokovaniu sociálnych i výrobných otázok.

Keď sa Volkswagen — Bratislavské automobilové závody zakladal, odborová organizácia v tom nebola. V súčasnom období je so 400 pracovníkmi 70 % členmi ZO OZ KOVO.

Popri postupnom budovaní strojárskej perspektívy Slovenska, popri pozitívnych výhľadoch niektorých ďalších kovákových podnikov, máme všetkí každodenné problémy i vážne obavy našich členov a občanov. 8. 1. 1993 prijalo predsedníctvo SR OZ KOVO stanovisko k problematike rastu cien. Konštatuje sa, že vládni odborári neodhadli reálny dopad cien na obyvateľstvo. Neúmerné zvyšovanie cien, za strany podnikateľov vo veľkej miere špekulatívneho charakteru, znáhlené zavedenie nového daňového systému — bez dôkladnej prípravy podnikateľov i občanov — a pomalá výplata štátneho vyrovnávacieho príspevku v súvislosti s prijatím zákona o štátnom rozpočte dostane viaceré rodiny do stavu sociálnej núdze.

Ani naše stanovisko k súčasnému stavu v sociálnom zabezpečení nie je pre vládu lichotivé. Lekári, ani pacienti nevedia takmer nič o Národnej poisťovni. Chýbajú príručky do poistenia, preukazy zdravotného poistenia, informácie o spôsobe platenia poistného pre mzdové účtovníčky. Darma nás pán minister zdravotníctva Sabolta aj s pánom Ďurikom (zodpovedným za rozhlasovú Národnej poisťovne) ubezpečujú v televízii, že je to naopak.

Úroveň života sa meria úrovňou vlastného dňa. A my chceme, aby boli pre občanov Slovenska zatiaľ aspoň uvedené. A z toho nepoustíme.

Eugen Ruttkay

Sdružené základní organizace - ano či ne

Dokončení z minulého čísla

Ti, kdo na to přistoupí a tím zlikvidují odbory si neuvědomují, že to bylo proto, aby je lépe ovládl a později tlumil tlak pracovníků po vyšší mzdě. Opět o pakuji — taktika **Rozdělit a panovat.**

Organizační — vytvoření SZO bude přístupným k tvorbě obdoby systému odborů v SRN či USA. Podaří-li se ve větší míře prosadit SZO, nebude nepochopitelné pro řadové odboráře realizování přechodu do místních organizací a vytvoření například závodních rad, kam by měli volit jako zaměstnanci **odboráře** (toť se ví, že propaganda ze strany managementu se bude snažit přesvědčit **nevětšinové**, aby do těchto rad volili **„odborníky"**).

Je svým třeba přiznat, že v naší odborářské veřejnosti jsou zatím proti SZO námitky, jako například:

— management nebude chtít uznávat SZO jako partnera, nebude chtít dávat informace „zírim".

Ano, samozřejmě by nechtěl, to je jasné, že se to managementu nebude líbit, že se odbory sdružují. Je zatím však spoléhat s podléháním se odborů vedení. Není možné trvat na tom, že odbory si zamezí postavit vedení proti sobě například tím, že budou vyhledávat od managementu plnění KS, a to i formou srážních sporů.

Kolektivní vyjednávání bude muset vycházet zejména z vyjednávacích schopností vyjednávače na ZO, ale i z tlaku členské základny, účelného využití potíží podniku v BOZP (kdepak je to v našich podnicích ve 100% pořádku?). Z toho všeho vyplývá nutnost aktivizace lidí. Někde, kde už byl nezaměstnanci přitlačeni na dorost to už jde (například ve Škodě Kvasiny).

Ovšem nezanedbatelné musí být vědomí, že v tom základní organizace nezůstane sama — a OS KOVO je musí podpořit, bude mít tlačit na změny v zákonodárství.

Při této příležitosti považuji za nutné, aby se ZO vyjádřily k uvažované novele ZP — čemu dají přednost — zda úplnému rozvolnění kolektivního vyjednávání a tím i zrušení „mantinelů" v ZP či ponechání „mantinelů" ale nedostatečnosti dojednat cokoliv. V našem politickém prostředí, blízkém se spíše anglo-americkému než německo-francouzskému modelu asi nepřichází v úvahu, že by se podařilo dosáhnout náročných „spodních" hranic práv a přitom nebyly odbory dojednat cokoliv nezávisle navíc.

— zaujmou naše kusové osamostatnělé základní organizace a vytvoří se jakási neutrální SZO

Ano, lze očekávat počáteční odpor ke sdružování, zkrátka upozorňuji, že **asociace a RGII je nesmysl** — nic takového nebude, zde se jedná o kvalitativně odlišnou záležitost. Musíme provádět změnu myšlení — nechceme **totocialismus** (pozor — zneužívat a **individualismus** — ten je nutné podporovat, především ve stále individuální odpovědnosti a individuálních nárocích na základě kvality pracovníka), ale uvědomme si kolektivní síly. Nikdo totiž nemůže předvídat, co se může při hodit (například postižení, firm, problémy v rodině atd. — proto je nutné kolektivním vyjednáním najít nejnarvější nároky zaměstnanců vůči zaměstnavateli.

Česká rada OS KOVO připravuje v současnosti metodické materiály k taktickému postupu zakládání těchto SZO v souladu se stanovami, které tuto možnost povolují. Dle mého názoru je tato metodika zpracována velmi dobře, včetně návrhu vzorového statutu. Je samozřejmé, že bude nutné postupovat maximálně individuálně případ od případu. Bude možná nakonec nejsilnější **příklad** najít maximální možnou decentralizaci a relativní kompatibilnou samostatnost původních organizací, což bude především v počátcích zachytné. Já sám vidím v budoucnu i větší vhodnost ve větším propojení, což se projeví i v horizontálních spojení v případech, kdy je například horší podnik a dobré činnost odborové organizace + lepší podnik a horší činnost odborů. Spojení povede k posílení zlepšení činnosti odborů a současně i ke zlepšení postavení pracovníků v horším podniku (například podporou ze soc. fondu, kam bude více přispívat ten lepší podnik). R. Šandrek

NOČNÍ PRAHOU O TRIPARTITNÍM JEDNÁNÍ

Dokončení ze str. 1

tímco tedy nás a vládu mohu za těchto jednání přivést k pozitivnímu jablku, pak podnikatele k jablku úplně nezralému.

Mělo někdy Rada hospodářské a sociální dohody tak reprezentativní obsazení ze strany vlády?

J. Uhlíř: Neměla. Z toho je tedy vidět, že celou záležitost nebereme na lehkou váhu. Přitom však jedině minister Dlouhý přednesl konkrétní a věcný návrh, ve mnohá analýzy metodiky používání daně z přidané hodnoty.

Vystupuji na závěrec autobusu, do konce dne svítí slabé půlhodinka, v mnoha oknech je tma. lidé spí. Zítra začíná víkend, pro většinu určený k odpočinku, pro mnoho však budou i tyto dny pracovní. Pracovní bude i pro J. Uhlíře a J. Ryzla, kteří již v pondělí budou mít další jednání na téma, o kterém jsme se bavili po celou dobu jízdy, a které začne v pět sedmé večer, takže závěrečná bude opět v hluboké noci. (jm)

OPRAVTE SI

V posledních dvou číslech minulého roku jsme přinesli informace o odvodu členských příspěvků od 1. 1. 1993.

Tiskařský šotek si zařídil a proto uvádíme správně znění vztahující se k vyplňování příkazu k úhradě:

3. až 18. údaj: organizační číslo ZO, která provádí platbu bez prvního dvojčíslí (83) a bez pomlček.

UPOZORNĚNÍ

Federální rada OS KOVO zaslala všem základním organizacím v České a Slovenské republice mandát pro volbu delegátů přípravného sjezdu OS KOVO. Základní organizace, které do 15. ledna mandát neobdrží, si jej budou moci po tomto datu zajistit na příslušném metodickém pracovišti.

Žádáme všechny výbory ZO OS KOVO, aby do 28. února 1993 zaslaly na správní úsek federální rady OS KOVO vyplněný mandát delegáta na mimořádný sjezd OS KOVO, včetně statistických údajů.

Jaké kovácké odbory v České republice?

Dovoluji si přispět do diskuse na téma podoby nástupnického odborového svazu materiálem, který jsem předložil komisi, ustavené federální radou. Moje náměty vycházejí z téměř dvouleté zkušenosti práce ve vedení OS KOVO. Odběratel je členové České i Moravskoslezské rady, ale myslím si, že není na škodu a cizí seznámit širší základnu. Jen diskusí je možné vyvarovat se základních chyb.

Zlepšení výkonnosti OS KOVO není snadné. Nejde kampaňovitě, je to průběžný proces, a to mimo jiné i proto, že vlastně neznáme předem prostředí, které se v našem světě vytváří. **Prioritním úkolem OS KOVO je služba členské základně**, kde je nutno rozlišit působení:

a) centrální, mající za hlavní úkoly:

— vytvářet dobré legislativní a společenské prostředí pro konkrétní činnost nižších organizačních složek (včetně KSVS),

— koordinovat činnost nižších organizačních složek,

— realizovat úkoly tam, kde nižší organizační složky nemohou svým vlivem dosáhnout potřebného výsledku,

— vytvářet kvalifikační, metodické a organizační podmínky pro činnost nižších organizačních složek.

Bylo by účelné vytvářet i kompletní materiální podmínky pro činnost těchto složek, což však bez zásadní změny přerozdělování členských příspěvků není možné — zatím tedy nepřichází.

b) regionální (v širším slova smyslu), mající za hlavní úkoly:

— obousměrný přenos informací mezi centrem a základními organizacemi,

— koordinaci mezi základními organizacemi nevnějšek, event. reprezentaci ZO svazu v neslučitelných regionálních komorách ZO OS], event. v regionálních mezinárodních vztazích,

— přímé zajišťování konkrétní pomoci ZO, a to vlastními silami, event. přes centrálu (metodická, právní, atd.).

c) místní — v principu ZO — mající za hlavní úkoly:

— bezprostřední pronikování zájmů a ochrana zaměstnanců včetně podnikových KS.

U místních orgánů, kterými jsou zpravidla dosud ZO v úrovni podniků nebo závodů, bude — nebo již je — v důsledku změn vlastnictví a struktury podniků nutné počítat s několika typy těchto organizací:

1. Podnikové organizace nad 5000 členů (optimálně 10—20 000 členů) — zpravidla již dnes mají charakter podnikových organizací, sdružujících více ZO jednotlivých závodů. Tyto organizace, mající i ekonomickou schopnost držet vlastní odborný aparát, budou i v budoucnu do značné míry samostatné.

2. Základní organizace o 1000 až 5000 členech (optimálně nad 1000 členů) — organizace, které mohou držet z vlastních zdrojů jednoho až tři uvolněné funkcionáře, nikoliv však specialisty. Tyto organizace potřebují výrazněji pomoc svého trvalejšího charakteru, především v oblasti vzdělávání a konkrétně směrovaných akcí (právo, ekonomika, atd.).

Funkcionáři organizací od 1. a 2. mají přitom možnost aktivně se účastnit práce v orgánech svazu, jejich organizace budou nosnými pilíři svazu.

3. Základní organizace s menším počtem členů než 1000 — zpravidla, a to úměrně k velikosti, již nemají možnost uvolněného funkcionáře. U malých organizací do 300 členů je to prakticky výjimečné. Tyto organizace potřebují trvalou pomoc. Cíl, a to nejen metodickou, ale i výkonnou. Zkušenosti OS Stavba, který již zahrnuje ve velké míře privatizované podniky malého rozsahu, dosvědčují, že nerozlišení předsedové takových ZO mají velké potíže jak při přímém jednání v hospodářským vedením, tak i při uvolňování na odborové akce (ostatně, vzhledem ke mzdám v privátních strukturách podniků je pro ně samé uvolnění vynucené neatraktivní). ZO tohoto charakteru, kde již nelze ani vykazovat vysokou angažovanost neuvolněných funkcionářů vzhledem k osobním potížím, nejsou OS KOVO zatím vůbec ničím. Zde bude patrně nutné postupně budovat místní organizace zcela nového typu, jaterované více shora než zdola, s uvolněným funkcionářem — zaměstnancem OS KOVO s podmínkou potvrzení volbou členstvem základnou, který bude mít právo zvoláním jednat za nezaměstnané podniku. Na tuto činnost nemá zatím OS KOVO prostředky. Orientačně mohou stát zřízení takového pracoviště jednorázově cca 250 000 Kčs, jeho roční provoz pak cca 200 až 300 tisíc korun. Při cca 1200 až 1500 členech takové organizace by provoz pokryly členské příspěvky (žádné kolekce, výlety atd.), při předpokládané potřebě min. 40 takových organizací by však jen zřízení vyhodovalo 10 milionů korun.

Zkušenosti OS Stavba hovoří o potřebě provozních dotací, členská základna 1200 členů v podmínkách malých podniků je patrně zerumná.

Z priority „Služba členské základně" vyplývá nutnost minimalizovat náklady na „vlastní spotřebu aparátu a orgánů" a maximalizovat výstupy k ZO. To samozřejmě nemůžeme setřít na úkor kvality, znamená to ovšem neprodukční náklady jak aparátu, tak i orgánů. Omezit neproduktivní náklady znamená mimo jiné dodržet zásadu „každý ví, kdo je jeho místo, každý zná své kompetence i odpovědnost, jsou respektovány objektivní možnosti".

Zdroje: členské příspěvky a hospodření svazu.

Nejpatrnější pomoc menším organizacím znamená buď

a) zvýšit odvod ze ZO na svaz z min. 5 %, což by bylo sice výrazem solidarity velkých organizací, ale je zatím patrně nepůsobivé. U malých organizací se přitom předpokládá použití stanoveného podílu příspěvku výhradně na provoz minipracoviště uvolněného pracovníka,

nebo

b) přerozdělit prostředky mezi provozním fondem a sociálně podpůrným fondem o 5 % ve prospěch provozního fondu. Při tomto se na toto téma je nutné si ujasnit, že

Ještě k důchodům

JAK JE TO SE ZVÝŠENÍM DŮCHODŮ OD BŘEZNA 1993, KTERÉ JSOU JEDINÝM ZDROJEM PŘÍJMŮ

Dostávám starobní důchod. Protože jiný příjem nemám, byl mně zvýšen na 1760 Kčs. Původně činil 1400 Kčs. Slyšela jsem, že se mi můj důchod zvýšení od března nevztahuje. Je to pravda?

Takovýchto dotazů je celá řada. **Pravdou není, že tyto důchody nebudou zvyšovány. Vzhledem k tomu však, že se nevztahuje hranice jediného zdroje příjmu, musí důchodci toto zvýšení nepocítit, neboť výše jim vypláceného důchodu se nezvýší.**

Tyto důchody, upravené z důvodu jediného zdroje příjmu na částku 1760 Kčs a jednotlivce, nebo na 2820 Kčs, je-li na důchod odkázán manžel, manželka nebo jiný rodinný příslušník, budou také zvyšovány podle obecných pravidel, tj. o 10 %, pokud byly přiznány do 31. 12. 1992, nebo o 22 %, pokud budou přiznány po 1. 1. 1993.

Je však třeba si uvědomit, a to mnoho občanů nevidí, že zvýšena má být pouze ta část jejich důchodu, kterou pobírali před dosažením jejich důchodu na uvedené částky z důvodu jediného zdroje příjmu. **Tyto důchody se totiž skládají ze dvou částí — první část tvoří jejich původní důchod před dosažením,** odvozený od délky jejich zaměstnání, včetně získaných náhradních dob, a výše jejich průměrného měsíčního výdělku, případně od zařazení do pracovní kategorie, **druhou část pak tvoří dorovnání do částky 1760 Kčs nebo 2820 Kčs. Takovéto důchody tedy budou od března 1993 vyšší pouze tehdy, jestliže zvýšení jejich původního důchodu o 10 % nebo o 22 % spolu s tímto původním důchodem převýší uvedené hranice jediného zdroje příjmu.**

Nejlépe je ukázat si toto na příkladech.

Občanovi byl od 2. 1. 1993 přiznán starobní důchod ve výši 1400 Kčs měsíčně a z důvodu jediného zdroje příjmu dorovnán na 1760 Kčs měsíčně. Nyní mu tento původní důchod 1400 Kčs bude zvýšen o 22 %, tj. o 308 Kčs, na 1708 Kčs. Protože je jediným zdrojem jeho příjmu a nedosahuje hranice jediného zdroje příjmu, bude mu dorovnán na 1760 Kčs měsíčně. Tento občan tedy zvýšení důchodů od března 1993 nijak na svém důchodu nepocítí.

Naopak občan, kterému byl také starobní důchod přiznán od 2. 1. 1993, ale ve výši 1820 Kčs měsíčně a poté dorovnán z důvodu jediného zdroje příjmu na 1760 korun měsíčně, zvýšení důchodů od března 1993 pocítí, jeho původní důchod 1820 Kčs totiž bude zvýšen o 22 %, tj. o 356 Kčs, na 1976 Kčs. Přesáhne tedy se zvýšením hranici jediného zdroje příjmu, takže mu bude vyplácena ně důchodu o 399 Kčs více, než pobíral dosud.

Hranice jediného zdroje příjmu tentokrát nebyla, na rozdíl od všech předchozích zvyšování důchodů v závislosti na růstu cen životních nákladů, zvýšena, dle důvodové zprávy k zákonu, proto, že jde o první krok k novému systému sociálního pojištění. Tento nový systém zavádí zákon o sociálním pojištění, který bude zřejmě přijat s účinností od 1. 1. 1994. Podle něho doplnění příjmu k důchodu do hranice jediného zdroje příjmu nebude řešena svýšením všech nízkých důchodů, ale formou sociální pomoci ve vztahu k hranicím životního minima. [UDr. Z. Šlápek

Nové správní poplatky

Dnem 1. ledna 1993 vstoupila v platnost nová soustava daňových a poplatkových zákonů a tím i zák. ČNR 368/1992 Sb., o správních poplatcích vybíraných správními orgány České republiky. Zmíněným zákonem je upravena způsob vybírání, druh a výše poplatků, je-li přímo v příloze pak obsahuje podrobný seznam.

Novinkou je, že zákon stanoví právo vybírat správní poplatky za písemně učiněná podání ke správním orgánům v těch případech, kdy je požadováno rozhodnutí těchto orgánů ve správním nebo daňovém řízení. Tato podání podléhají poplatku ve výši 100 Kčs, pokud jsou adresována obecním úřadům, okresním úřadům či jiným než ústředním orgánům státní správy. Jsou-li podání adresována orgánům ústředních státní správy, pak podléhají poplatku 200 Kčs.

Povinnost zaplatit poplatek za podání orgánu státní správy se nevztahuje na úkony, které již podléhají takové povinnosti podle některé jiné položky sazebníku.

Z opravných prostředků poplatku podléhají jen mimořádné opravné prostředky, například návrh na obnovu řízení. Odvolání poplatku nepodléhají. Výše poplatku závisí na tom, od kterého orgánu se vyhlašuje rozhodnutí.

Podání, které je povinen občan učinit na základě obecně závazných předpisů, jako je například daňové přiznání, žádost o důchod apod., poplatku nepodléhají. Poplatku nepodléhají ani stížnosti občanů a podání ve smyslu petičního práva.

Poplatek je splatný při podání žádosti a to u obecních a okresních úřadů zpravidla v hotovosti, jinak kolkovými známkami. Není-li poplatek zaplacen ani za výzvu správního orgánu, jeho podání se nezpřesňuje a rozhodnutí nebude učiněno. Pro platbu není rozhodující jak orgán rozhoduje, ale rozhodující je samotné podání.

KK

Srovnání organizací v průmyslu ČR podle druhu vlastnictví (leden - říjen 92)

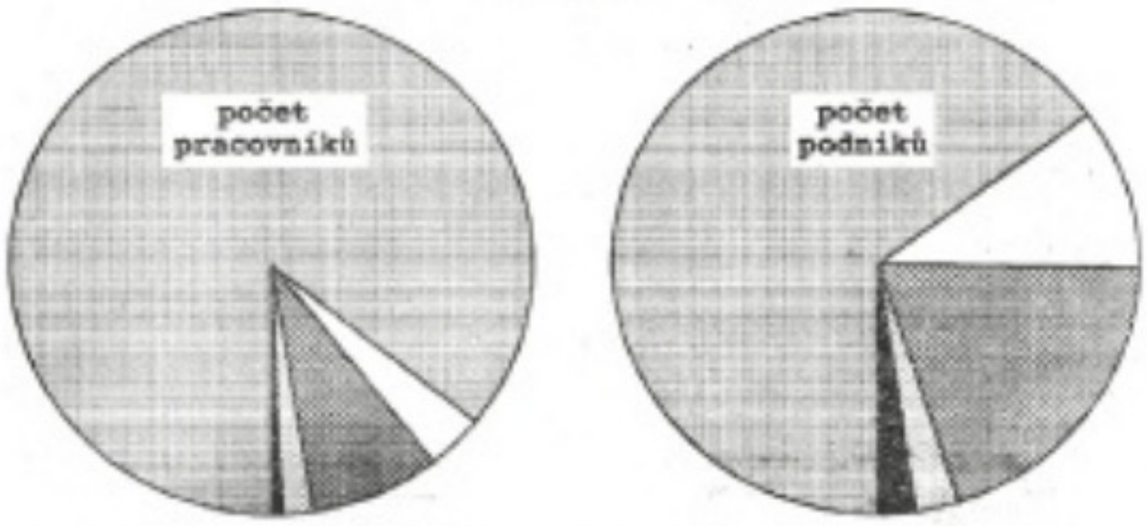

CO JE TO AKCIE?

INFORMACE NEJEN PRO BUDOUCÍ AKCIONÁŘE, ALE I PRO ZAMĚSTNANCE ZPRIVATIZOVANÝCH PODNIKŮ

Co je to akcie? Slovník cizích slov vydaný Státním pedagogickým nakladatelstvím v roce 1981 uvádí: **Akcie — podíl na kapitálu akciové společnosti a zároveň potvrzení, že vlastník má právo na podíl ze zisku.** Definovat akcii jednoznačně však není jednoduchého, neboť existuje celá řada akcií s různými právy. Slovníkovou definici lze tedy upřesnit doplněním, že představující podíl na majetku společnosti je dán jako nominální hodnota.

Každá akciová společnost má svůj základní kapitál, jehož výše je dána součtu nominálních hodnot všech akcií společnosti. Nominální hodnota je na akcii vyznačena a představuje hodnotu té části základního kapitálu, která na ni připadá. Podíl akcie na základním, ale i vlastním kapitálu společnosti zjistíme, vydělíme-li hodnotu celého základního kapitálu nominální hodnotou akcie. Podíl majitele drtivé akcie právo na podíl na zisku, minority však na výplatu podílu na majetku, na který má drtivá akcie právo pouze v případě likvidace společnosti.

Jaké jsou náležitosti akcie? Akcie musí obsahovat:

- obchodní jméno a sídlo společnosti,
- číselné označení akcie a její jmenovitou hodnotu,
- označení, zda je akcie na majitele nebo na jméno, u akcie na jméno akcionáře,
- výši základního jmění a počet akcií v době vydání akcie, datum vydání a podpisy dvou členů představenstva oprávněných podepisovat za společnost.

Druhy akcií

Akcie mohou mít materiální podobu. Často mají grafickou úpravu na vysoké umělecké úrovni a akcie již neexistujících společností jsou vzácným předmětem sběratelství. Akcie však také mohou existovat ve formě zápisu.

Obyčejné akcie opravňují své vlastníky účastnit se valného shromáždění akcionářů a hlasovat na něm, není-li určitou jinak, je s drtivou každá akcie spojen jeden hlas. Rovněž zajišťují právo na podílení dividend v závislosti na velikosti části zisku společnosti určené na výplatu dividend, která se určuje na valné hromadě.

Dalším případem jsou **akcie bez hlasovacího práva.** S jinými akciemi je zase spojeno větší množství hlasů při hlasování na valné hromadě. **Prioritní akcie** zajišťují přednostní právo na výplatu dividend, přičemž jedním z typů těchto akcií je **akcie úroková**, kde minimální výše dividendy je určena úrokem z nominální hodnoty.

Většina akcií zní na majitele (doručitele) a je převáděna pouhým předáním. Jméno a osobní náležitosti majitele nejsou nikde zaznamenány a při ztrátě nemá majitel žádnou šanci na získání náhrady. Naopak akcie na jméno se převádí rubopisem a nový majitel je zapsán v knize akcionářů. Někdy je převod akcie podmíněn souhlasem společnosti.

Kupónové akcie není žádným zvláštním druhem akcie, pouze jí její majitel získá prostřednictvím kupónové privatizace.

Akcie a cena

Akcie má minimálně dvojí cenu. Cena nominální a tržní. Nominální cena akcií je v každé zemi upravena zákonem. V každé zemi je zákonem upravena povolená nominální cena akcií (nominální hodnota a její násobky). Tržní cena vzniká na trhu cenných papírů. Akcie jsou často nakupovány nikoliv za účelem pobírání dividend, nýbrž spekulace na růst ceny.

Prodávání a kupování akcií

Sekundární trh cenných papírů nám ukazuje, jak se obchoduje s akciemi, které již mají svého majitele, existuje v zásadě v trojí formě. Akcie si mezi sebou prodávat jejich majitelé přímo, bez zprostředkovatele. Mohou si je také prodávat prostřednictvím burz, kterých obchodují přímo mezi sebou. Třetí možností je obchod realizovaný prostřednictvím banky, nebo burzovního makléře na burze. Na burze jsou však obchodovány pouze akcie nejlépe prosperujících podniků. Příjem cenného papíru na burzu je potvrzením jeho kvality a tudíž i síly a serióznosti podniku [emitenta]. Tímto se mj. zlepšuje postavení emitenta v očích jeho skutečných i potenciálních partnerů.

Akciové společnosti

Akciové společnosti jsou v současné době nejrozšířenější formou podnikání. Výhodou jsou dobré podmínky pro dodatečné získávání kapitálu (vydávání nových akcií k získání kapitálu se nazývá emise), nevýhodou potenciální odebrání vlastnictví od firmy. **Vlastníci akciových společností ručí za výsledek hospodaření (tedy i za dluhy společnosti a jejich vyrovnání) pouze vloženým majetkem.** Mezi akcionáři se rozdělují zisk po zdanění a příděl rezervám a jiným fondům. Valné hromady akcionářů mělo také rozhodnout o nedělení dividend ve prospěch dalšího rozvoje podniku. Podobně může rozhodnout i o statutu některých akcií z oběhu jejich nucením výkupem.

Chod akciové společnosti, stejně jako právo a povinnosti akcionářů, funkce orgánů společnosti atd., jsou upraveny jejími stanovami, jež musí být v souladu se zákonem.

—jon—

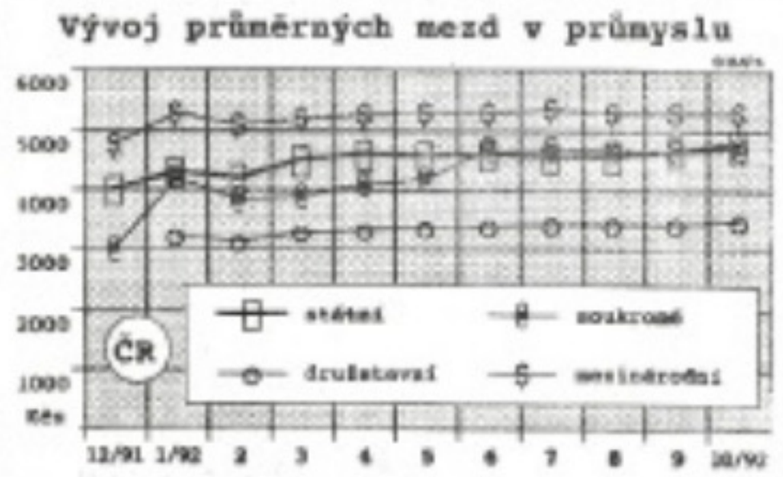

Právní poradna

● Jak budou v roce 1993 zdaňovány pracující důchodci?

Pracující důchodci budou, stejně jako každá jiná fyzická osoba, v České republice zdaňováni podle **zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů** (eventuálně ve znění pozdějších předpisů). Tedy zatímco fyzická osoba — nedůchodce — si od základu daně odečte roční částku 20 400 Kčs, poživatelé starobního důchodu si odečítají ročně pouze částku, která je rozdílem mezi částkou 20 400 korun a důchodem, který důchodce za tento rok přijal. Je-li tento rozdíl záporný, neodečítá si důchodce od daňového základu zdanitelnou část. (APA)

● Naše odborová organizace vlastní autobus. Budeme muset platit silniční daň?

O tom, zda se stanete plátci silniční daně rozhoduje účel, pro který autobus používáte. Jestliže provozujete podnikatelskou činnost, pak pochopitelně silniční daň platit budete. Používáte-li však autobus pro svoji členskou základnu, nepřihlédnete na dopravu do rekreačního střediska, nejedná se o podnikání a silniční daň platit nebudete. (APA)

● Co se rozumí pod pojmem „příležitostné zaměstnání"?

V současné době se za příležitostné zaměstnání, tedy takové zaměstnání, které nevede k účasti na nemocenském pojištění, považuje zákonné pracovní zaměstnání, které podle ujednání nemá trvat a ani netrvá déle než 6 pracovních dnů po sobě jdoucích. Za příležitostné se dále považuje zaměstnání, jehož obsahem je pouze pracovní činnost malého rozsahu, tj. zaměstnání, v němž výdělek nedosahuje ani 120 Kčs za kalendářní měsíc. Od 1. 1. 1993 dojde k úpravě v tom smyslu, že 6 pracovních dnů bude nahrazeno 7 dny a hranční částka 120 Kčs bude posunuta na výši 400 Kčs. (APA)

● Jak to bude v roce 1993 s odvodem pojistného na sociální zabezpečení z příjmu získaného na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti?

Jako poplatníci pojistného na sociální zabezpečení jsou v zákoně 589/1992 Sb. výslovně uvedeni pracující činní na základě dohody o pracovní činnosti. Dohoda o provedení práce naopak nezakládá účast na nemocenském pojištění a proto se z takto získaného příjmu pojistné na sociální zabezpečení neplatí. (APA)

● Jak to bude v roce 1993 s nemocenskými dávkami při provozování více pracovních činností?

Bude-li pracovník vykonávat více pracovních činností, které zakládají účast na nemocenském pojištění, pak bude z příjmu z každé takovéto činnosti odvádět pojistné na sociální zabezpečení. Proto mu také z každé takovéto činnosti budou náležet nemocenské dávky. I v případě, že bude pracovník vykonávat několik činností pro jednoho zaměstnavatele, budou jeho dávky vypočítány z každé činnosti zvlášť. (APA)

● Bude v roce 1993 uplatněna mzdová regulace?

Zákonem č. 18/1993 Sb. o státním rozpočtu České republiky na rok 1993, o změně a doplnění některých zákonů ČNR a některých dalších předpisů ze dne 18. prosince 1992 došlo k úpravě zákona o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a průměrném výdělku. Do § 4 odst. 4 přibyla věta: Přesáhne-li skutečný přírůstek průměrné mzdy zaměstnanců právnických a fyzických osob, které jsou odměňovány podle tohoto zákona, přírůstek cen o více než 5 %, může vláda České republiky nařízením stanovit regulační a sankční opatření. Toto opatření je upřesněno v novele **zákona 589/1992 Sb. o pojištěním na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.** Šlo by o zvýšení sazby pojistného u organizace a malé organizace z 27 % na 30 %, z toho na státní politiku zaměstnanosti 6 %. Přírůstek průměrné zaměstnané mzdy i přírůstek cen je přírůstkem zjišťovaným ústředním Českým statistickým úřadem proti stejnému období minulého roku. Vláda je zmocněna stanovit nařízením, od kterého kalendářního měsíce a po jakou dobu organizace nebo malá organizace bude platit takto zvýšené pojistné. (APA)

● Za jakých podmínek lze poskytnout z prostředků odborové organizace sociální výpomoc?

Pro poskytování sociální výpomoci z prostředků základních organizací OS KOVO neexistuje jednotný celostátní předpis. Základní úprava této otázky je zakotvena ve Stanovách OS KOVO, z kterých vyjímáme:

— § 2 odst. 5 — k úkolům OS patří „pomáhat zvýšenou péčí o členy a jejich rodinné příslušníky, kteří se dostali do sociálních problémů a tísně."

— § 8 odst. 1 písm. k) — člen má právo „na bezúrokovou pomoc v případě dlouhodobé nemoci, na podporu při nezaviněné finanční tísni **podle možností základní organizace.**"

— § 21 odst. 3 — „Pro účelné a efektivní hospodaření se svým majetkem vydává odborový svaz vlastní vnitrosvazové hospodářskofinanční předpisy, na základě kterých **organizační jednotky** odborového svazu **vypracují vlastní zásady hospodaření.**"

Každá základní organizace si tak musí vypracovat a schválit vlastní zásady hospodaření, které by měly obsahovat i možnost poskytování sociální výpomoci. Pravidla pro poskytování sociálních výpomocí však může obsahovat i jiný vnitřní předpis základní organizace. V těchto předpisech by měly být zohledněny i bližší podmínky pro poskytování, jako např. účel, výše, rodinný, návratnost ap. Je samozřejmé, že i ve schváleném rozpočtu ZO se každý rok by mělo být stanovena částka na tyto účely, případně část obsažena do určité „rozpočtové rezervy". (AKo)

Kovák Týdeník Odborového svazu KOVO ● Vychází čtyřikrát v měsíci ● Uzávěrka vždy v pondělí ● Copyright 1993 ● Vydává Sdružení České a Moravskoslezské rady OS KOVO ve Vydavatelství a nakladatelství PRÁCE ● Tiskne Liberecká tiskárna Liberec ● Redakční rada: předseda ing. Zdeněk Škromach, tajemník Jan Šubek, členové — Václav Pospíšil, Jaromír Dočkal, Petr Hájek, Alois Jedlička, František Jančík, Bohumil Moravec, Radko Šemínek ● Šéfredaktor: Václav Pospíšil ● Redaktor: František Jančík ● Sekretariát redakce: Milada Mašínová ● Adresa redakce: nám. W. Churchilla 2, 113 53 Praha 3 ● Telefon a fax: 02 — 236 97 87 ● Cena výtisku 3 Kčs ● Předplatné ročně 144 Kčs ● Rozšiřuje a objednávky přijímá Vydavatelství a nakladatelství PRÁCE, administrace, Václavské nám. 17, 112 53 Praha 1, telefon 235 40 88, 235 37 32, linka 333 nebo 562 ● Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí ● Dohlédací poštovní Praha 07, zvláštní poplatek poštovní MSP Praha, č. j. zn. P/1 6186 ze dne 9. 11. 1970. ● Podávání novinových zásilek povoluje Ředitelstvím pošt Praha č. j. 1382/92-NP ze dne 6. 11. 1992 ● ISSN 0232 — 9278. 46 751